



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm LI. Bonæ memoriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

lere potest. *arg. c. 1. de desponsatione impuberum. § idem in 6. ubi habetur: si impuberes matrimonium contrahere velint, cum non possint, erunt sponsalia.*

3 Not. II. Pars litigans terminum præfixum expectare debet, neque literas à Iudice ad quem impetrare potest, quibus causa remittatur, nulla facta mentione termini. Vide *cap. Sape, 44. h. t.*

4 Not. III. Fraus & dolus suus nemini patrocinari debet, consistebat autem dolus Camerarij in eo, quod curauerit sibi brevem terminum assignari à Iudice à quo, & cum nihilominus præueniens literas impetrauit à Iudice ad quem.

CAPITVLVM LI.

Bonæ memoriæ.

PARAPHRASIS.

Mortuo O, qui personatum in Ecclesia F. obtinuerat, Abb. Monasterij S. August. Cantuariens. eiusdem Ecclesiæ F. quam ad se pertinere dicebat, possessione primò per Monachos suos, deinde per seipsum ingressus est, & aliquoties ad Pontificem appellauit, ne quisquam eum super possessione molestaret. Verùm cum aliquandiu in possessione esset, laici quidam Cantuar. Diocesis ipsum & Monachos per vim eiecerunt, postea verò Archidiaconus Ecclesiæ eius possessionem accepit, contra quem Abbas controversiam proposuit Innocentio III. petens se in possessionem, à qua post appellationem deiectus erat, restitui. At verò Procurator Archidiaconi ex aduerso attulit, quòd secundum consuetudinem Diocesis custodia tum eius, tum aliarum Ecclesiarum vacantium ad ipsum pertineat. Deinde quòd Abb. & Monachi possessionem veram non habuerint, quandoquidem duo simul rem eandem in solidum possidere nequeunt; ipsemet autem Archidiaconus possessionem civilem animo retinebat; quia defunctus O. Ecclesiam F. nomine Archidiaconi possederat, si-

quidem annuatim vnã procuracionem & quinque solidos pendeat. Exinde colligi dicebat, quòd Abb. & Monachi corporalem tantum & clandestinã detentionem habuerint, quamobrem Archidiaconus ipsos ad defendendam possessionem suam per vim eiecere potuisset absque iniuria; quamvis id non fecerit, sed tantum possessionem sibi competentem accepit. Appellatio quoque nullius momenti est, quia non nisi à grauamine præsentis, præterito, aut futuro appellari potest; Archidiaconus autem nec ante, nec post appellationem Monachos grauauit, cum solum Ecclesiam, sicuti debebat in custodiam receperit, sed & ideò Monachorum appellationi deferendum non erat; quia, etsi Ecclesia ad eos pertinuisset, non propriã auctoritate, possessionem capere debuissent; quare cum clandestini, non veri possessores fuerint, non poterat eis iniuria super possessione irrogari. His in vtramque partem propositis, Innocent. Abbatem & Monachos in eum statum, in quo erant tempore appellationis, quæ ex probabilibus causis interposita fuit, mandat reduci, & temporis intermedij fructus eisdem restitui, jure proprietatis vtrique parti saluo manente.

S Y M M A R I V M.

1. Abbas per Monachum possessionem rei capere potest, uti Dominus per seruum.
2. Per consuetudinem introduci potest, ut custodia & administratio Ecclesiæ vacantis ad Archidiaconum spectet.
3. De jure communi, ad quem pertineant bona eiusmodi Ecclesiæ vacantis Cathedralis, Collegiata secularis, regularis, vel parochialis.
4. Appellatione generatim interposita, si quid immutatum sit, v. g. per spoliacionem, agi potest per viam attentati aduersus attentantem, & quemlibet seu bonæ, seu malæ fidei possessorem.
5. Idem est, si appellatio facta sit specialiter contra certam personam, & certius ab ipso causam habuerit, vel ab alio.

6. *Via attentati uberius remedium est, quam interdictum recuperanda possessionis, si spoliatio secuta sit appellationem.*

1 **Not. I.** Abbas per Monachum possessionem rei capere potest, sicut Dominus per servum *l. 1. §. item acquirimus. ff. de acquirenda possessione, & notant hic Abb. Franc. & alij.*

2 **Not. II.** Per consuetudinem introduci potest, ut custodia & administratio Ecclesie vacantis ad Archidiaconum pertineat, sed spectato communi jure ita distinguunt hic *Abb. Alex. n. 11.*

3 **1.** Si sermo est de Ecclesia Cathedrali, vel ea habet œconomum generalem, tum in ipsius potestate & custodia manent bona relicta ab Episcopo decedente, *cap. Illud. 47. iuncta gloss. verb. Aconomi. 12. quest. 2. & cap. Non liceat. 48.* Ead. quest. ubi excipitur, si nulli Canonici in Ecclesia sint, tum ad Metropolitanum rerum custodiam spectare, sin autem generalis Œconomus non sit, tum Ecclesia vacante administratio & custodia rerum ad Capitulum Cathedrale spectat.

2. Si Ecclesia Cathedralis non sit, sed collegiata secularis, vel regularis, tunc, ea vacante, administratorem rerum ab Episcopo deputari posse, ait *Ioan. Andr. in cap. 2. num. 3. de testamen. in 6. & alij, quos citavi in Conclus. 132. de iurisditt. Sed Abb. Panormit. hic, n. 12.* existimat ad Conventum pertinere administrationem, quod etiam Innocent. indicavit *in cap. Cùm dilectus. n. 1. de consuet. ubi ait: quòd vacante Ecclesia Regulari, Monachi possint in iudicio agere, & defendere se super statu Monasterij, & Syndicum constituere. arg. l. 1. §. 1. ff. Quod cuiuscunque vniuersitatis.* Et hæc sententia consuetudine fermè obseruatur, excepto casu, si Prælatus non exemptus propter malam administrationem remoueat, tunc Episcopus administratorem, donec alius succedat, constituere debet, *cap. Ea que. 1. §. quod si. Abb. de statu Monach. & notat hic Abb. num. 11.* rationem

dans: quia in hoc etiam conventus suspectus esse potest.

Deinde si in Monasterio non exempto nulli sint Monachi, nullum esse debet dubium, quin administratio & jus agendi pro iuribus Monasterij ad Episcopum spectet, sicuti ex dictis colligitur, & nemo negat.

Præterea excipiendum est, quòd in quibusdam collegiatis Ecclesiis maximè Regularibus aduocatus, qui & vice Dominus dicitur, earum vacantium administrationem & custodiam gerat, donec alius Prælatus sufficiatur. Quæ consuetudo toleratur in *c. Generali. 13. de elect. in 6.*

3. Si Ecclesia collegiata non est, sed. v.g. Parochialis, cuius Rector mortuus, tunc si alicui Monasterio aut Præposituræ incorporata sit pleno jure, videlicet in spiritualibus & temporalibus, ad Abbatem, vel Præpositum pertinet administratio rerum, donec alius Vicarius Parochiæ substituatur, uti docui de Prælatis Ecclesiasticis q. 206. sin autem non est incorporata Ecclesia, tunc ordinariè ad eum spectat custodia & administratio eius vacantis, ad quem Rectoris institutio spectat, teste *gloss. in c. Cùm vos. 4. verb. aconomos. de officio Ordinarii.*

Ex quo rectè colligit *Abbas. hic. n. 11.* si in tali casu etiam Episcopatus, vel alia Prælatura vacet, quòd administratio & custodia Ecclesie inferioris ad Capitulum pertineat, cùm id succedat in omni iurisdictione & administratione competente ipsi Episcopo vel Prælato, ea maximè, quæ est necessitatis, seu dilationem non patitur, qua ratione *Abb. & Alexander* hic docent: quòd Capitulum Episcopale sede vacante, licet liberas collationes, quæ ad Episcopum spectant, facere non possit, tamen interim ad commendam dare, vel œconomum ponere non prohibeatur.

Not. III. Si appellatio extrajudicialis generatim interposita sit, tunc, si quidpiam immutatum sit. v.g. per spoliationem, agi potest per viam attentati (ut rescindatur & res in statum pristinum restituatur) non tantum aduersus attentantem, sed etiam aduersus

versus quemlibet seu malæ seu bonæ fidei possessorem, iste est casus nostri Capituli.

5. Sed et si appellatio facta sit specialiter, contra certam personam, & tertius ab ipso causam habuerit. v.g. emerit bona quavis fide, agi tamen potest contra eum per viam attentati, vt Iudicis officio rescindatur, quod actum est. *l. Chyrogaphis. 47. §. Si ea. ff. de administr. vbi Gl. & Barr.* imò verò etiam procedit talis reuocatio attentati, tamen si tertius possessor bonæ aut malæ fidei causam non habuerit à Iudice vel à parte, sed ab alio quolibet, vti colligitur ex *c. Ex parte. vbi Imol. monet. h. tit.*

6. Ex quo colligitur remedium istud per viam attentati longè vberius esse, quam interdictum recuperandæ possessionis, si quis post interpositam appellationem spoliatus sit; etenim remedium illud attentati competit etiam pro rebus mobilibus, & contra successorem spoliatoris, nec opus est probare spoliationem, sed id solùm, quod actor tempore appellationis possederit, quæ omnia aliter se habent in interdicto recuperandæ seu vnde vi, sicuti videre licet in *D. restis. spoliator.*

CAPITVLVM LII.

Dilecti.

PARAPHRASIS.

Lis erat super quadam Capella inter Cantuariensem Archi-Episcopum & Priorem ac Monachos Cantuarienses, tunc Monachi duos ex Fratribus Romam ad Pontificem miserunt, quos nihilominus Archi-Episcopus post arreptum iter excommunicauit. Eo intellecto, Resp. Innoc. Cùm plus aliquid sit ad Sedem Apostolicam appellare factò quam verbo, Monachi autem hoc ipso quòd ob dictam causam ad Sedem Apostolicam accesserunt prouocare censeantur, ided mandatur quibusdam, vt Monachos excommunicatione non adstrictos esse denuntient.

SUMMARIVM.

1. Excommunicatio & quavis censura lata

post appellationem etiam extraiudicialem ipso iure irrita est.

2. Ordinariè, seu in aliis casibus attentata post eam non sunt ipso iure nulla sed rescindenda.
3. Sola itineris arreptio ad Superiorem vim appellationis extraiudicialis habet, cuius semper locus esse potest, cùm Superior per viam querelæ adiri potest, etiam citra omnem appellationem.
4. In appellatione judiciali licet sufficiat quouis verbo vel factò voluntatem appellandi exprimi, necesse tamen est, vt etiam tunc Apostoli petantur, aliæque requisiti ad appellationem judicialem ponantur.

NOt. I. Excommunicatio & quavis censura lata post appellationem etiam extraiudicialem ipso iure irrita est. *c. Venerabilibus. 7. de sent. excomm. in 6.* est autem hoc speciale in censuris, prout hîc notauit *Franc.* vbi consilium dat, si quis timeat, ne Superior quidpiam imperans, censuram ei inferat, vt ad eam declinandam mox appelleret ad superiorem. Ordinariè verò seu in aliis casibus attentata post appellationem extraiudicialem non sunt ipso iure nulla, sed pendent ex futuro euentu, ita vt justificata appellatione rescindi debeant. *c. Consideranimus. 10. c. Cùm nobis. 19. vbi Innoc. n. 2. de de elect. Alex. hîc. num. 13. contra Abb. notand. 1.*

Non parùm autem refert, num attentata post appellationem sint ipso iure irrita, an non irrita, quamvis postea rescindenda; si enim irrita sint, tunc etiam deserta appellatione agi potest per viam nullitatis, videlicet in attentatis post appellationem judicialem, & in certis casibus in attentatis post extraiudicialem, sicuti *Alex. hîc explicat. n. 13.* at verò si non sint ipso iure irrita, tunc deserta appellatione revocari non possunt per viam nullitatis, sed tantùm per viam juris ac iustitiæ. *c. Concertationi. 8. h. t. in 6.*

Notandum II. Sola itineris arreptio ad Superiorem vim appellationis habet, debet